

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 29. september 2022
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Kenneth Schmidt Ras-
mussen
Sagsnr.: 2022-0030-8050
Dok.: 2582544

Besvarelse af spørgsmål nr. 1332 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1332 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 20. september 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikke-medlem af udvalget (MFU) Morten Messerschmidt (DF).

Mattias Tesfaye

/

Henrik Skovgaard-Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1332 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ved udskrivelse af folketingsvalg eller ved Folketingets mistillidserklæring til regeringen, må regeringens medlemmer som fungerende ministre alene foretage sig, hvad der er ”fornødent til embedsforretningernes uforstyrrede førelse”, jf. grundlovens § 15, stk. 2. Vil ministeren redegøre for, hvad der forstås hermed og hvilke retlige sanktioner, der gælder, såfremt en fungerende minister eller regering igangsætter initiativer eller forpligtelser udover det fornødne?”

Svar:

1. Det bemærkes indledningsvis, at grundlovens § 15, stk. 2, 2. og 3. pkt., om et fungerende ministerium (forretningsministerium) alene omfatter et ministerium, som har fået et mistillidsvotum, eller som har begæret sin afsked. Udskrivelse af folketingsvalg indebærer således ikke statsretligt nogen ændring i regeringens beføjelser, idet regeringen ikke alene i kraft af udskrivelse af folketingsvalg er et forretningsministerium i grundlovens forstand. Der kan i den forbindelse bl.a. henvises til betænkning nr. 1443/2004 om embedsmænds rådgivning og bistand, side 147f., hvoraf følgende desuden fremgår:

”Er valget – som det er sædvanligt – ikke udskrevet som følge af et mistillidsvotum, har der udviklet sig en praksis, hvorefter regeringen – selv om den formelt ikke er et forretningsministerium – alligevel udviser tilbageholdenhed i sager, der indeholder væsentlige politiske beslutninger.

Denne tilbageholdenhed omfatter naturligvis ikke sager, der f.eks. på grund af deres karakter nødvendigvis må ekspederes. En minister vil således bl.a. kunne deltage i møder i EU's ministerråd (under iagttagelse af den sædvanlige parlamentariske procedure) og træffe afgørelse i konkrete sager, der er uopsættelige. Ministeren vil derimod efter praksis f.eks. ikke kunne behandle sager om besættelse af administrative topposter, nedsætte udvalg og kommissioner mv. eller fremlægge større regeringsplaner.”

2. Det fremgår af grundlovens § 15, stk. 2, 2. pkt. og 3. pkt., at et ministerium, som har fået et mistillidsvotum, eller som har begæret sin afsked, fungerer, indtil et nyt ministerium er udnævnt. Fungerende ministre kan i deres embede foretage sig, hvad der er fornødent til embedsforretningernes uforstyrrede førelse.

Bestemmelsen indebærer, at en regering er retligt forpligtet til at fungere videre som et såkaldt forretningsministerium, indtil det har været muligt at danne en ny regering på et parlamentarisk grundlag.

Det er antaget, at det bærende princip for vurderingen af, hvor langt en fungerende regering kan tillade sig at gå, må være, at den politiske balance ikke forrykkes, idet en fungerende regering ikke længere har parlamentarisk opbakning og dermed den legitimitet, der berettiger den til at træffe politisk prægede beslutninger, jf. Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 137.

3. Det fremgår af ministeransvarlighedslovens § 5, stk. 1, at en minister straffes, hvis han forsætligt eller af grov uagtsomhed tilsidesætter de pligter, der påhviler ham efter grundloven eller lovgivningen i øvrigt eller efter hans stillings beskaffenhed. Det anføres af Max Sørensen, Statsforfatningsret (2. udgave v. Peter Germer, 1973), at hvis en minister tilsidesætter bestemmelserne i grundlovens § 15, stk. 2, 2. og 3. pkt., hvad enten ministeren nægter at fungere videre eller træffer for vidtgående beslutninger, pådrager ministeren sig et retligt ansvar.

Det bemærkes i den forbindelse, at det anføres af Peter Germer, Statsforfatningsret (5. udgave, 2012), side 52, at der normalt anlægges en streng fortolkning af bestemmelsen i § 15, stk. 2, 3. pkt., men nutidens politiske og økonomiske forhold kræver undertiden hurtig indgriben, og det kan derfor blive nødvendigt for fungerende ministre at træffe vidtrækkende beslutninger. Det anføres endvidere, at hvis de fungerende ministre i sådanne ekstraordinære situationer sikrer sig, at deres handlinger har tilslutning fra et flertal i Folketinget, vil de ud fra en formålsfortolkning have grundlovsmæssig dækning, idet det bærende hensyn er, at fungerende ministre ikke må forrykke den politiske balance. Der kan endvidere henvises til Jens Peter Christensen m.fl., a.st. og Henrik Zahle, Dansk Forfatningsret I (3. udgave, 2001), s. 207.